

Raadsvoorstel

Onderwerp: Financiering project Onstaborg
Datum: 15 februari 2023
Agendapunt: 4
Behandeling: Ter bespreking in raadsoverleg
Portefeuille-
houder(s): Wethouder E. Dijkhuis
Steller: Nanda Pellenbarg n.pellenbarg@hethogeland.nl
Zaaknummer: Z.HHL.069792

1. Samenvatting

De gemeente Het Hogeland kan aanspraak maken op haar trekkingsrecht vanuit Nationaal Programma Groningen. In februari 2021 is het project Onstaborg op de zogeheten 'aanjaaglijst' gezet welke is vastgesteld door college en gemeenteraad. Dit houdt in dat projecten op deze lijst nader uitgewerkt worden met de initiatiefnemers in de zogenaamde aanjaagfase. Dit traject is ook aangegaan met de initiatiefnemer van het project Onstaborg, Stichting Dorpsbelang Sauwerd – Wetsinge.

Eind 2022 is het projectplan, opgesteld door Royal Haskoning DHV in samenwerking met Dorpsbelang Sauwerd - Wetsinge, opgeleverd. Omdat in essentie het project vooral gericht is op de brede welvaart in het dorp en omdat het project voor een groot deel op gemeentelijk grondgebied wordt gerealiseerd, wordt geadviseerd het project niet in te dienen bij Nationaal Programma Groningen. Geadviseerd wordt om het project te financieren vanuit gemeentelijke middelen. Hiervoor wordt aan de gemeenteraad een investeringskrediet gevraagd van € 770.175.

Daarnaast is er ook vanuit het Landschapsprogramma 380KV budget beschikbaar gesteld voor het project Onstaborg.

Het project Onstaborg

Aan de westkant van Sauwerd ligt het terrein van de historische Onstaborg. Het terrein wordt een belevingsplek. Hier komt het dorp samen om elkaar te ontmoeten en biedt het een podium voor archeologische beleving, cultuur en recreatie. Een plek die inspireert, die prikkelt, waar iets te ontdekken valt en waar het leuk is om een tijd rond te dwalen in de historie van het gebied. Op deze belangrijke plek in de geschiedenis van Sauwerd is er ook ruimte voor verschillende evenementen op de reconstructie met podium van de Onstaborg.

Vanuit het project worden de volgende elementen gerealiseerd:

- Een reconstructie van de historische Onstaborg en een herinrichting van het terrein;
- Twee hoogholtjes die onderdeel zijn van de dorpswandeling;
- De verdere verbreding van de historische, acht meter brede grachten rondom het terrein;

- Invulling van het terrein met informatieborden, vitrines voor de archeologische vondsten en de realisatie van een app;
- Kanosteigers die de mogelijkheid bieden om te kanoën en verbinding te maken met het Reitdiep;
- Een boothelling in de haven van Sauwerd voor de recreatieve vaart.

Na besluit van de gemeenteraad

Nadat de raad het gevraagde krediet beschikbaar heeft gesteld, gaat het project de lijnorganisatie in voor de uitvoering.

2. Gevraagd of voorgesteld besluit

Gevraagd wordt aan de gemeenteraad om als volgt te besluiten:

1. Het project Onstaborg niet in te dienen bij Nationaal Programma Groningen;
2. Een investeringskrediet beschikbaar te stellen voor het project Onstaborg ter grootte van € 770.175,- ;
3. De jaarlijkse kapitaallast, na aftrek van bijdragen van derden (totaal: € 270.000,-), ter grootte van € 32.500,- op te nemen in de gemeentelijke begroting;
4. De begrotingswijziging vast te stellen.

3. Inleiding

3.1 Aanleiding

De gemeente Het Hogeland kan aanspraak maken op haar trekkingsrecht vanuit Nationaal Programma Groningen. Hiervoor heeft de gemeente een Lokaal Programmaplan opgesteld. Dit plan is eind 2020 goedgekeurd door Nationaal Programma Groningen en vervolgens vastgesteld door de gemeenteraad.

In februari 2021 is het project Onstaborg op de zogeheten 'aanjaaglijst' gezet en vastgesteld door college en gemeenteraad. Dit houdt in dat projecten op deze lijst nader uitgewerkt worden met de initiatiefnemers in de zogenaamde aanjaagfase. Dit traject is ook aangegaan met de initiatiefnemers van het project Onstaborg, Stichting Dorpsbelang Sauwerd – Wetsinge.

Eind 2022 is het projectplan, opgesteld door Royal Haskoning DHV in samenwerking met Dorpsbelang Sauwerd - Wetsinge, opgeleverd. Omdat in essentie het project vooral gericht is op de brede welvaart in het dorp en omdat het project voor een groot deel op gemeentelijk grondgebied wordt gerealiseerd, wordt geadviseerd het project niet in te dienen bij Nationaal Programma Groningen. Geadviseerd wordt om het project te financieren vanuit gemeentelijke middelen, in combinatie met de al toegezegde financiering vanuit onder andere het Landschapsprogramma 380KV.

3.2 Bevoegdheid raad

De gemeenteraad heeft eind 2020 het Lokaal Programmaplan voor de gemeente Het Hogeland vastgesteld. Als vervolg op de vaststelling van het Lokaal Programmaplan heeft de gemeenteraad in februari 2021 de 'aanjaagprojecten' vastgesteld.

De gemeenteraad heeft een formele rol bij de keuze om een project wel of niet in te dienen bij Nationaal Programma Groningen. De gemeenteraad wordt nu gevraagd het project niet in te dienen bij Nationaal Programma Groningen, maar zelf te financieren.

3.3 Wettelijk of beleidskader

Niet van toepassing.

3.4 Historische context

Niet van toepassing.

4. Beoogd resultaat (of effect)

Het beoogd resultaat blijft het uitvoeren van het project Onstaborg in Sauwerd. De uitvoering vindt niet plaats via een aanvraag bij Nationaal Programma Groningen, maar vanuit een gemeentelijke financiering en met projectleiding uit de lijnorganisatie.

5. Toelichting

5.1 Argumenten/motivering

1.1 De criteria voor projecten bij Nationaal Programma Groningen zijn aangescherpt.

Het programmabureau van Nationaal Programma Groningen heeft de beoordelingscriteria voor projecten aangescherpt. Na oplevering van het projectplan eind 2022 is geconstateerd dat het project Onstaborg zeker een meerwaarde heeft voor de leefbaarheid van het dorp en dat het zeer waarschijnlijk ook een positieve invloed heeft op het extra aantal bezoekers in het gebied. Het aantal bezoekers en de totale omvang van het project is echter niet dusdanig dat het project een grote bijdrage levert aan de brede welvaart zoals is geformuleerd in de criteria van Nationaal Programma Groningen. Daarnaast vindt de uitvoering van het project voor een groot deel plaats op gemeentelijk grondgebied.

Omdat met het aanjagen van het project verwachtingen zijn gewekt richting Dorpsbelang Sauwerd - Wetsinge en omdat het project aantoonbaar meerwaarde heeft voor de leefbaarheid van het dorp en de gemeente Het Hogeland, wordt geadviseerd het project niet in te dienen bij Nationaal Programma Groningen, maar zelf te gaan financieren.

1.2 Het project heeft een positieve invloed op de leefbaarheid van het dorp Sauwerd.

Aan de westkant van Sauwerd ligt het terrein van de historische Onstaborg. Het terrein wordt een belevingsplek. Hier komt het dorp samen om elkaar te ontmoeten en biedt het een podium voor archeologische beleving, cultuur en recreatie. Een plek die inspireert, die prikkelt, waar iets te ontdekken valt en waar het leuk is om een tijd rond te dwalen in de historie van het gebied. Op deze belangrijke plek in de geschiedenis van Sauwerd is er ook ruimte voor verschillende evenementen op de reconstructie met podium van de Onstaborg.

Vanuit het project worden de volgende elementen gerealiseerd:

- Een reconstructie van de historische Onstaborg en een herinrichting van het terrein;
- Twee hoogholts die onderdeel zijn van de dorpswandeling;
- De verdere verbreding van de historische, acht meter brede grachten rondom het terrein;

- Invulling van het terrein met informatieborden, vitrines voor de archeologische vondsten en de realisatie van een app;
- Kanosteigers die de mogelijkheid bieden om te kanoën en verbinding te maken met het Reitdiep;
- Een boothelling in de haven van Sauwerd voor de recreatieve vaart.

1.3 Het project vindt voor een groot deel plaats op gemeentelijke grond.

Het initiële project Onstaborg is een verzameling gronden met gemixte eigendomsrechtelijke posities. Het hoofdterrein van de Onstaborg, waar het grootste gedeelte van het project plaats gaat vinden, is sinds 31-12-2018 in eigendom van – eerst de gemeente Winsum – de gemeente Het Hogeland.

1.4 Meerdere partijen financieren mee aan het project.

Een totale investering van € 770.175 (exclusief BTW) is nodig voor de realisatie van het project. Er is een toezegging van het Provinciaal Landschapsprogramma 380 KV van € 250.000,-. Daarnaast zijn ook toezeggingen gedaan door de Rabobank Coöperatiefonds van € 10.000,-, het J.B. Scholten- en H.S. Kammingafonds van € 5.000,- en de Visfederatie Groningen – Drenthe ook van € 5.000,-. In totaal wordt hiermee € 270.000,- aan externe bijdragen ontvangen voor dit project.

5.2 Risico's

Risico 1: Er is nog geen projectleider voor het project.

De oorspronkelijke gedachte was dat Dorpsbelang Sauwerd – Wetsinge het project zou gaan uitvoeren. Om meerdere redenen wordt nu gekozen om te kiezen voor een gemeentelijke projectleider. Dat heeft te maken dat Dorpsbelang Sauwerd – Wetsinge zich niet comfortabel voelt bij de uitvoering van een dergelijk groot project, het project voor een groot deel op gemeentelijk grondgebied plaats vindt en omdat de gemeente de BTW grotendeels kan compenseren. Er moet nog wel worden gezocht naar een interne of externe projectleider voor het project. Hier is in de begroting rekening mee gehouden.

Risico 2: Het bestemmingsplan moet worden gewijzigd.

Om het project uit te kunnen voeren, moet een bestemmingsplanwijziging plaatsvinden op het terrein van de Onstaborg. Dit moet via een uitgebreide procedure. De eerste inschatting is dat een bestemmingsplanwijziging vanuit ruimtelijk perspectief haalbaar is. Ook heeft Dorpsbelang Sauwerd – Wetsinge de inwoners van het dorp in verschillende sessies geïnformeerd en meegenomen. Er is echter altijd een risico dat er bezwaren komen op een eventuele bestemmingsplanwijziging. Financiering is dus altijd onder voorbehoud van wijziging van het bestemmingsplan.

Risico 3: Archeologische vondsten moeten worden geconserveerd.

Het project wordt uitgevoerd in een historisch belangrijk gebied. Dat betekent dat bij het graven van onder andere de verbindingssloot archeologische vondsten kunnen worden gedaan. Het conserveren van deze archeologische vondsten kan veel geld gaan kosten. Het is belangrijk om hier in het voortraject goede (financiële) afspraken over te maken. Hier is in de begroting ook rekening mee gehouden.

Risico 4: De gemeenteraad besluit geen gemeentelijke financiering beschikbaar te stellen.

In dat geval moet het project worden versoberd en uitgevoerd worden met de beschikbare middelen van het landschapsprogramma 380KV en andere financiers.

6. Financiële aspecten en wijze van dekking

In de onderstaande tabel wordt de begroting van het project Onstaborg weergegeven.
Het totaal van de kosten bedraagt € 770.175,-, het totaal aan externe bijdragen € 270.000,-.

Begroting Onstaborg	
Kosten:	
Aanleg wegen en bouwkundige werken	€ 433.125
Uitbreiding/verbetering van water-/wegenbouwkundigewerken	€ 219.950
Kosten voorberereiding/ontwerp	€ 30.000
Aankoop gronden	€ 5.000
Overige kosten	€ 12.100
Proceskosten	<u>€ 70.000</u>
	€ 770.175
Ontvangsten:	
Bijdragen derden	€ 250.000
Ontvangen bijdrage overige instellingen	<u>€ 20.000</u>
	€ 270.000

Het niet door externe bijdragen gedekte deel bedraagt per saldo € 500.175,-.
Dit betekent een uitzetting van de gemeentelijke begroting in verband met kapitaallasten met € 32.500,-, uitgaande van een afschrijvingstermijn van 20 jaar.

7. Inbreng belanghebbenden

Dorpsbelang Sauwerd – Wetsinge is op de hoogte gebracht van de wijziging en het niet indienen van het project Onstaborg bij Nationaal Programma Groningen als een project. De cofinancierders hebben toegezegd hun bijdrage gereserveerd te houden.
Dorpsbelang Sauwerd – Wetsinge wenst een raadsbijeenkomst te organiseren om de plannen voor het project Onstaborg nogmaals te presenteren ter verdere verduidelijking.

8. Vervolgtraject

8.1 Uitvoering

Na de besluitvorming door de gemeenteraad wordt een projectgroep ingericht en een projectleider door de lijnorganisatie aangesteld waar de gemeente Het Hogeland, Dorpsbelang Sauwerd - Wetsinge en de provincie Groningen (Landschapsprogramma 380 KV) zijn vertegenwoordigd en gezamenlijk gaan voor de realisatie van het project Onstaborg.

8.2 Tijdsplan

Indien de gemeenteraad een positief besluit neemt, wordt gestart met het aanstellen van een projectleider voor de uitvoering van het project en contactpersoon voor het dorp. De volgende stap is dat de bestemmingsplanwijziging gerealiseerd dient te worden. Als de bestemmingsplanwijziging gereed is, kan worden gestart met de uitvoering van het project zoals geschetst in het projectplan. De verwachting is dat in 2023 de voorbereidingen getroffen worden (bestemmingsplanwijziging) en dat in 2024 gestart kan worden met de uitvoering van het project.

8.3 Communicatie

Het kernteam Nationaal Programma Groningen plant nog – als onderdeel van de overdracht aan de lijnorganisatie - een raadsbezoek op locatie in waar de initiatiefnemers hun plan opnieuw presenteren aan de gemeenteraad.

8.4 Evaluatie

De verdere voortgang en evaluatie van het project wordt overgedragen aan de nader aan te stellen projectleider. Het kernteam Nationaal Programma Groningen geeft geen voortgangsupdates meer af over het project.

Bijlage(n):

1. Projectplan Onstaborg (let op: het projectplan is nog geschreven vanuit perspectief van Nationaal Programma Groningen. Dat betekent dat een aantal financiële parameters niet overeenkomen met de bijgevoegde begroting uit dit voorstel);
2. Begrotingswijziging.

Achterliggende documenten:

Niet van toepassing.

Winsum, 1 februari 2023

Burgemeester en wethouders van de gemeente Het Hogeland,

Gemeentesecretaris,

Burgemeester,

Paul van Vilsteren

Henk Jan Bolding